Zz

zain *adj.m.* ដែលគ្មានរោមស(សេះរីឆ្កែ)

zèbre *n.m.* សេះបង្កង់។ *Loc. Fam.* Courir comme un zèbre : រត់លឿនដូចសេះ។ *Fam.* ជនចំលែក. *Un drôle de zèbre.* → coco, zozo

zébrer *v.t.* គូសឆ្នូត(ដូចសេះបង្កង់)→ rayer. *L'avenue où le soleil « pénètre […] en la zébrant de ses rayons obliques »* (Balzac).

zébrure *n.f.* បង្កង់ ស្នាមឆ្នូត. *Zébrure d'un coup de fouet sur le dos.*

zébu *n.m.* សេប៊ុ(គោស្រុកមានបូកធំស្ថិតអាស៊ីខាងត្បូង។ វាមានឈ្មោះវិទ្យាសាស្ត្រថា Bos indicus ។)។

zèle *n.m.* ១) ការជឿស៊ប់ក្នុងសាសនា → ferveur. *« son devoir était de réchauffer le zèle de ce chrétien si tiède »* (Larbaud). ២) ព្យាយាម(ក្នុងការបំរើនរណាម្នាក់ដោយស្មោះអស់ពីចិត្ត) → dévouement, empressement. *Rivaliser de zèle. Travailler avec zèle.* → coeur, enthousiasme, flamme.*« Mon zèle ardent pour l'équité »* (Rousseau). Faire du zèle : ធ្វើជាព្យាយាម (→ fayoter) ។ Grève du zèle : ការអនុវត្តបទបញ្ជាការងារដោយខ្ជាប់ខ្ជួនក្នុងគោលបំនងបន្ថយបង្អាក់ការងារ។

zèlé, ée *adj.* ដែលមានជំនឿស៊ប់ ដែលព្យាយាម. *« Des chrétiens zélés et des catholiques pratiquants »* (Huysmans). *Un secrétaire zélé.* → dévoué, diligent.

zénith *n.m.* ១) ចំនុចស្ថិតនៅលើផ្ទៃមេឃនិងត្រង់ចំពីលើក្បាលអ្នកសង្កេត (ព.ផ្ទ. → nadir). *Le soleil était au zénith, à son zénith.* ២) *Fig.* កំពូល → apogée, sommet. *Il est au zénith de sa gloire.*

zéphyr *n.m.* ១) ខ្យល់រំភើយ. *« Tout vous est aquilon, tout me semble zéphyr »* (La Fontaine). ២) *Fig., en appos.* Laine zéphyr : ខ្សែនសេផៀ (ខ្សែនស្តើង)

zeppelin *n.m.* សេប៉ឺលីន (បាឡុងបោះដឹកអ្នកដំនើរ ដែលសង់ដោយជនជាតិអាល្លឺម៉ង់នៅឆ្នាំ១៩០០ ដល់ឆ្នាំ១៩៣៧)។

zéro *n.m.* ១) សូន្យ . *Un nombre à plusieurs zéros. Zéro mètre cinquante* (= 0,5*m*). *Deux, plus deux, moins quatre, égale zéro* (2 + 2 − 4 = 0). *Tendre vers zéro. Il fait dix degrés au-dessus, au-dessous de zéro.*
Fig. C'est un zéro : មនុស្សចោលម្សៀត → nullité. *Il se plaignait « d'être un zéro dans sa maison »* (Balzac).
zero absolue : សូន្យដាច់ខាត
២) ភាពទទេ. Réduire (qqch., qqn) à zéro : កាត់បន្ថយរហូតគ្មានសល់ កាត់បន្ថយអោយនៅទទេស្អាត។ *Ses chances se réduisent à zéro.*
Loc. Avoir la boule à zéro : ក្បាលឆក.

zérotage *n.m.* ការតំរូវចំនុចសូន្យរបស់ឧបករណ៍វាស់ (ដូចជាទែរម៉ូម៉ែត្រ រឺសីតុណ្ហមាត្រជាដើម)

zest រឺ **zeste** *interj. Loc. Fam.* Entre le zist et le zest : សំដៅលើមនុស្សចិត្តមិនលះ។ *« c'est un*

monsieur cauteleux, toujours entre le zist et le zest » (Proust).

zeste *n.m.* ១)ភ្នាសខណ្ឌចែកផ្នែកខាងក្នុងនៃគ្រាប់អាល់ម៉ុនជាបួន ២) សំបក (ក្រូច). *Mettre un zeste de citron dans un martini.* *Fig.* បរិមាណដ៏តិចតួចបំផុត. *Un zeste d'humour.*

zieuter រឺ **zyeuter** *v.t.* ក្រឡេកមើល, ចោលភ្នែក

zig រឺ **zigue** *n.m.Fam.* មនុស្ស → type, individu, zèbre, zigoto . *Un drôle de zig. « Et avec ça, pourtant, un bon zig »* (Maupassant).

zigoto *n.m.Fam.* មនុស្ស → zig. *C'est un drôle de zigoto.*

zigouiller *v.t.* សំលាប់. *Ils l'ont zigouillé.*

zigzag *n.m.* រាងក្ងិចក្ងក់. *Route en zigzag.* → lacet. *« ce bonhomme marchait en zigzag comme s'il était ivre »* (Hugo).

zigzaguer *v.t.* កាច់ចុះកាច់ឡើង, បត់ចុះបត់ឡើង. *La route zigzague.*

zinc *n.m.* ១) ស័ង្កសី. *Tuyaux en zinc.*២) *Fam.* កុងទ័រភេសជ្ជៈ. *Boire une bière sur le zinc.* ៣) *Fam.* យន្តហោះ. *« Un zinc militaire a atterri là il y a quinze jours »* (Sartre).

zincifière *adj.* ដែលមានជាតិស័ង្កសី.

zincographie *n.f.* សាំងកូក្រាភី (ការបោះពុម្ពដោយប្រើពុម្ពស័ង្កសី)

zingage *n.m.* ការស្រោបពីក្រៅដោយស្រទាប់ស័ង្កសី → galvanisation.

zinguer *v.t.* ប្រក់ស័ង្កសី, ពាសស័ង្កសី. *Zinguer une toiture.*

zingueur *n.m.* ជាងប្រក់ស័ង្កសី, ជាងស្រោបស័ង្កសី

zircon *n.m.* សៀកុង (ស៊ីលីកាតធម្មជាតិរបស់សៀកូញ៉ូម $ZrSiO_4$ មានសភាពរឹងខ្លាំង គេប្រើជាគ្រឿងអលង្ការ). *Le zircon incolore imite le diamant.*

zizanie *n.f.* ១) (ពាក្យចាស់)ស្មៅចង្រៃ. *Fig.* Semer la zizanie : បង្កើតអោយមានជំលោះ. ២) ស្មៅគែលលក ស្រូវព្រៃ.

zodiacal, ale, aux *adj.* នៃរាសីចក្រ. *Signes zodiacaux, constellations zodiacales.*

zodiaque *n.m.* រាសីចក្រ (តំបន់របស់ស្វែរនៃមេឃ ដែលខណ្ឌដោយខ្សែពីរស្របនឹងគន្លងព្រះអាទិត្យ។ នៅក្នុងតំបន់នេះមានក្រុមដួងតារាជាច្រើនក្រុមដែលពួកតារាវិទូបុរាណបានភ្ជាប់វានឹងថ្ងៃខែ។) Signes du zodiaque (សញ្ញារាសីចក្រ) ទាំង ១២ ដែលកំនត់ដោយតួលេមី នៅសវ.ទី២ មាន Bélier-មេសរាសី (ចៀម ♈), Taureau-ឧសភរាសី (គោ ♉), Gémeaux-មិថុនរាសី(ភ្លោះ ♊), Cancer-កក្កដរាសី (ក្តាម ♋), Lion-សីហរាសី (តោ ♌), Vierge-កញ្ញារាសី (ស្រីក្រមុំ ♍), Balance-តុលារាសី(ជញ្ជីង ♎), Scorpion-វិច្ឆិករាសី (ខ្ទួយ ♏), Sagittaire-ធនុរាសី(ធ្នូ ♐), Capricorne-មកររាសី(ម្ករ ♑), Verseau-កុម្ភរាសី (ក្អម ♒), Poissons-មីនរាសី(ត្រី ♓)

zonal,e,aux *adj.* ១) *Sc. nat.* ដែលមានបង្កង់ពណ៌។ ២) *Géogr.* ប្រចាំតំបន់. *Climat zonal.*

zone *n.f.* មណ្ឌល, តំបន់, ផ្នែក។

zone blanche *Sp.* តំបន់ស។

Zone Bleue *Géogr.* តំបន់ខៀវ(ជាតំបន់ចរាចរណ៍ពិសេសមួយឋិតនៅក្នុងក្រុងប៉ារីស ក្រោយសង្គ្រាមលោកលើកទី២។ វាជាតំបន់ពិសេសសំរាប់តែរថយន្តដែលត្រូវការផ្ទៃដីតិចជាង$6m^2$។)។

zone corticale *Sc. Nat.* ផ្នែកសំបក (តំរងនោម)។

zone d'allongement *Sc. Nat.* ផ្នែកលូតវែង។

zone de cambrage *At.* មណ្ឌលពំនត់។

zone de croissance *Sc. Nat.* ផ្នែកលូតលាស់។

zone de défense aérienne *Géogr.* តំបន់ការពារអាកាស។

zone de dépression *Géogr.* តំបន់ផត → bassin, cuvette, fosse.។

zone de prolifération *Sc. Nat.* ផ្នែកលូតវែង។

zone de transition *Géogr.* តំបន់អន្តរភាព។

zone de trasmission *Sp.* មណ្ឌលហុចបន្ត។

zone dollar *Géogr.* តំបន់ដូឡា។

zone escudo *Géogr.* តំបន់អេស្គុយដូ។

zone franc *Géogr.* តំបន់ហ្វ្រង់។

zone franche *Géogr.* តំបន់រួចពន្ធ។

zone industrielle *Géogr.* តំបន់ឧស្សាហកម្ម។

zone intertropicale *Géogr.* តំបន់ចន្លោះត្រូពិច។

zone irriguée *Géogr.* តំបន់បញ្ចូលទឹក។

zone médullaire *Sc. Nat.* ផ្នែកកណ្ដាល (តំរងទឹកនោម)។

zone monétaire *Géogr.* តំបន់រូបិយវត្ថុ (ដែលនៅក្នុងតំបន់នោះគេចាយលុយជាពិសេសណាមួយ)។

zone pélagique *Sc. Nat.* តំបន់បាតសមុទ្រ។

zone pélifère *Sc. Nat.* ផ្នែកបែករីស។

zone réservée aux adversaire *Sp.* មណ្ឌលពារិនាទី

zone résidentielle *Géogr.* តំបន់លំនៅឋាន។

zone rouble *Géogr.* តំបន់រូប។

zone rouge *Géogr.* តំបន់ក្រហម (ជាតំបន់ដែលមានផ្ទៃដីប្រហែល១២០ពាន់ហិកតារ ស្ថិតនៅភាគឦសានប្រទេសបារាំង ដែលត្រូវបំផ្លាញទាំងស្រុងក្នុងសង្គ្រាមលោកលើកទីមួយ។ ដោយសារតែមានខ្មោចមនុស្សរាប់រយពាន់នាក់ ខ្មោចសត្វរាប់ក្បាល និងគ្រាប់មិនទាន់ផ្ទុះរាប់លានគ្រាប់ ដែលបានបំពុលដីតំបន់នោះ សកម្មភាពខ្លះដូចជាការសាងសង់ផ្ទះ ធ្វើចំការ ត្រូវបានហាមឃាត់ដោយរដ្ឋាភិបាលបារាំង)។

zone sterling *Géogr.* តំបន់ស្ទែលិញ។

zone subérifiée *Sc. Nat.* ផ្នែកកំនស៊ុយប៊ែ។

zone urbaine *Géogr.* តំបន់ក្រុង។

zoné,ée *adj.* ដែលមានលេចចេញជាតំបន់. *Roche zonée.*

zonier,ière *n.* ១) អ្នករស់ក្នុងតំបន់ជុំវិញក្រុងប៉ារីស. →zonard. *« De nombreux zoniers n'ont aucun titre de propriété »* (Giraudoux). ២) អ្នករស់ក្នុងតំបន់ព្រំដែន រឺតំបន់រួចពន្ធ → frontalier.

zoo *n.m.* សួនសត្វ. *Le zoo de Vincennes. Des zoos.*

zoo- (ពាក្យក្រិច)សត្វ។

zoogéographie *n.f.* សត្តភូមិវិទ្យា (ផ្នែកមួយនៃភូមិវិទ្យាដែលសិក្សាអំពីរបាយសត្វនៅលើផែនដី)

zoolâtre *adj. n.* អ្នកធ្វើសក្ការះដល់សត្វ (ដូចជានៅក្នុងនិកាយខ្លះនៃសាសនាហិណ្ឌូ ដែលគេគោរពគោជាដើម)

zoolâtrie *n.f.* ការធ្វើសក្ការះដល់សត្វ

zoologie *n.f.* សត្តវិទ្យា (ផ្នែកមួយនៃជីវវិទ្យាដែលមានវត្ថុបំនងសិក្សាអំពីសត្វ)។ Zoologie descriptive : ការសិក្សាអំពីរូបរាងខាងក្រៅរបស់សត្វ។ *Parties de la zoologie :* anatomie et physiologie animales; étude de l'évolution; embryologie; écologie et éthologie animales; zoogéographie. *Les disciplines de la zoologie.* → conchyliologie, entomologie, erpétologie, helminthologie, ichtyologie, malacologie, mammalogie, ornithologie; zoosémiotique.

zoologique *adj.* នៃសត្តវិទ្យា. *Anatomie, physiologie zoologique.* Jardin រឺ Parc zoologique សួនសត្វ. adv. zoologiquement.

zoologiste *n.* សត្តវិទូ → naturaliste.

zoom *n.m.* ១) ការស៊ូម(ការពង្រីករឺបង្រួមរូបភាពដោយប្រើអុបសិចទីបមានចំងាយកំនុំ។ ២) ស៊ូម (អុបសិចទីបដែលអាចស៊ូមបាន)។ *Prendre des photos au zoom.* → zoomer

zoomer *v.i.* ស៊ូម(ថតរូប ថតកុន រូបភាពក្នុងកុំព្យូទ័រ...). *La caméra zoome sur son visage* កាមេរ៉ាស៊ូមយកមុខរបស់គួ. *Cliquez sur le plan pour zoomer.*

zoomorphisme *n.m.* ការប្រែកាយជាសត្វ. *Croyance au zoomorphisme.*

zoonose *n.f. Méd.* សត្តរោគ (រោគរបស់សត្វឆ្អឹងកង ដែលអាចចំលងមកមនុស្សបាន)

zoophobie *n.f.* ការខ្លាចសត្វ(ដោយគ្រាន់តែឃើញរឺគិតដល់សត្វខ្លះដូចជាពីងពាង ពស់ ដង្កូវ។ល។)

zoophyte *n.m.* ប្រភេទសត្វដែលមានរាងដូចរុក្ខជាតិ(ផ្កាថ្ម អេប៉ុង។ល។) → phytozoaire.

ស៊ូមម៉ាកកាណុង ដែលចំងាយកំនុំ 24-70mm

zooplancton *n.m.* សត្តប្លង់តុង. *Le zooplancton est constitué de cnidaires, d'annélides, de mollusques, de crustacés* (→ krill) *et de petits poissons.*

zoosémiotique *n.f.* សត្តសេម្ញូវិទ្យា(ស្បង់ដែលសិក្សាអំពីស៊ីញ៉ាល់ដែលសត្វប្រើក្នុងការទាក់ទងគ្នា)

zoopsie *n.f.* ការមមាលឃើញសត្វគួរអោយខ្លាច

zootechnicien, ienne *n.* សត្តសិល្បករ (អ្នកចេះបច្ចេកទេសក្នុងចិញ្ចឹមសត្វ បង្កាត់ពូជសត្វ)

zootechnie *n.f.* សត្តសិល្បៈ (បច្ចេកទេសក្នុងចិញ្ចឹមសត្វ បង្កាត់ពូជសត្វ). *La zootechnie s'occupe des animaux domestiques.*

Zoroastre *n.p.* ស្សូរ៉ូអាស្ត្រ (អ្នកនាំសារពីព្រះអាទិទេព ជាអ្នកបង្កើតសាសនាស្សូរ៉ូអាស្ត្រ ដែលជាសាសនាបុរាណរបស់ពួកពែរស។ ឈ្មោះរបស់គាត់មានន័យថាម្ចាស់អ្វូដកញ្ចាស់។ គម្ពីរខ្លះថាគាត់រស់នៅ1000ឆ្នាំមុនគស. ខ្លះថា 400ឆ្នាំមុនគស. និងខ្លះទៀតថា 588ឆ្នាំមុនគស.។)

zoroastrien, ienne *adj.; n.* នៃសាសនាស្សូរ៉ូអាស្ត្រ → guèbre, parsi. *Mages zoroastriens.*

zoroastrisme *n.m.* សាសនាស្សូរ៉ូអាស្ត្រ (ជាសាសនាបុរាណរបស់ជនជាតិពែរស។ សាសនានេះមានព្រះអាទិទេពធំឈ្មោះថា អហុរៈ មស្តា (*Ahura Mazdâ*)ដែលជាអ្នកបង្កើតផែនដី មនុស្ស និងអ្វីៗទាំងអស់នៅលើផែនដី។ សាសនានេះ គេគោរពបូជាភ្លើង។ គេជឿថាមានព្រលឹងពីរ មួយល្អ ដែលជាកូនរបស់ព្រះ និងមួយទៀតជាព្រលឹងអាក្រក់ ក៏ជាកូនរបស់ព្រះដែរ។ ភាវៈទាំងពីរនេះប្រឆាំងគ្នា នៅជាមួយគ្នា ដូចយប់និងថ្ងៃ រស់និងស្លាប់។ ភាវៈទាំងពីរនេះរស់នៅជាមួយគ្នាក្នុងភាវៈមានជីវិតទាំងអស់។)

zouave *n.m.* ស៊ូអាវ (ទាហានថ្មើរជើងរបស់បារាំងដែលបានបណ្តុះបណ្តាលឡើងនៅអាល់ស៊េរី)

zygote *n.m.* ស៊ីកត(ស៊ុតបង្កកំនើតហើយ)

zython ម.ព. **zythum**
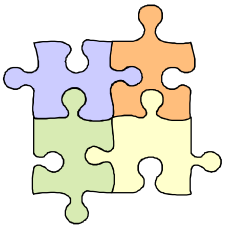
zythum រឺ **zython** *n.m.* ប៊ីយែររបស់ជនជាតិអេស៊ីបបុរាណផលិតចេញពីបាលីយ(*Angl.* Barley; *fr.:* orge)